

Andrzej Sapkowski

NARRENTURM

WSOY

1

THE WITCHER – NOITURI – KIRJOJEN TEKIJÄLTÄ

Andrzej Sapkowski

NARRENTURM

OSA 1

SUOMENTANUT TAPANI KÄRKKÄINEN

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Puolankielinen alkuteos

Narrenturm (s. 1–341)

© 2002, by Andrzej Sapkowski

Published by arrangement with Patricia Pasqualini Literary Agency.

Suomenkielinen laitos © Tapani Kärkkäinen ja WSOY 2018

ISBN 978-951-0-43144-3

Painettu EU:ssa

*Maailmanloppu ei tullutkaan
Herran vuonna 1420, vaikka moni
seikka siihen viittasi.*

TÄYTTYMÄTTÄ JÄIVÄT kiliastien synkät ennusteet, jotka olivat tienneet Lopun tulon hyvinkin tarkkaan: vuoden 1420 helmikuussa, pyhän Scholastican päivän jälkeisenä maanantaina. Vaan maanantaipa meni menojaan, tuli tiistai ja sitten keskiviikko, eikä mitään tapahtunut. Eivät koittaneet Herran valtakunnan tuloa edeltävät Rangaistuksen ja Koston päivät. Vaikka oli jo tuhat vuotta tullut täyteen, ei vapautunut vankilastaan saatana, ei päässyt vekoitlemaan kaikkien neljän maankolkkan kansoja. Eivät sortuneet maailman syntiset ja Herran vihamiehet miekkaan, tuleen, nälkään, rakeisiin, petojen hampaisiin, skorpionien piikkeihin eivätkä käärmeen myrkkyyen. Turhaan odottivat uskovaiset Messiaan tuloa Taborissa, Karitsan, Horebin ja Siionin vuorilla sekä Öljymäellä, turhaan odottivat Kristuksen toista tulemistä *quinque civitates*,¹ Jesajan ennustuksessa mainitut viisi kaupunkia, jotka olisivat Pilsen, Klattau, Laun, Schlan ja Saaz. Maailmanloppua ei tullut. Maailma ei tuhoutunut eikä palanut poroksi. Ei ainakaan kokonaan.

---

1 Latinankielisten sitaattien, veisujen, mietelauseiden ja hilpeiden laulujen käännökset ja bibliografiset tiedot sekä koko joukon muita kiinnostavia yksityiskohtia lukija voi löytää kirjan lopusta. Mutta on jo etukäteen varoitettava, että sieltä ei suinkaan löydy selityksiä kaikkeen. Reynevanin tarina on kaunokirjallista fiktiota, ja vaikka se tarkasti perustuu historiallisiin tosiasioihin, se ei kuitenkaan suhtaudu lähteisiin turhan kunnioittavasti. (Kust. huom.)

Mutta hauskaa oli silti.

Tosi hyvää oli muuten tämä olutkeitto. Paksua, mausteista ja rasvaista. En ollut pitkään aikaan syönyt sellaista. Kiitos teille, arvon herrat, kestityksestä, kiitokset sinullekin, rouva kyyppari. Että syljenkö oluttuoppiin? En. En tosiaankaan. Otan mieluusti, jos niin haluatte. *Comedamus tandem, et bibamus, cras enim moriemur.*

Maailmanloppu ei tullut vuonna 1420, ei seuraavana vuonna eikä kahden, kolmen eikä vielä neljäntäkään vuoden päästä. Asiat menivät niin sanoakseni omia, myötäsyttyisiä latujaan. Sodat jatkuivat. Taudit levisivät, *mors nigra* riehui, nälkä niitti satoaan. Ihminen tappoi ja ryösti toisia ihmisiä, himoitsi heidän vaimojaan ja ylipäätäänkin oli lähimmäisilleen susi. Juutalaisille pantiin aika ajoin pystyyn pogromeja ja kerettiläisille rovioita. Uutuuksista taas voi mainita sen, että pääkallot tanssahtelivat iloisesti hautuumailla, kuolema mittaili viikate kädessään maankamaraa, incubukset tunkeutuivat öisin nukkuvien neitojen värisevien reisien väliin, ja korpimetsässä yksinäisen ratsastajan olalle istahti stryksi. Paholainen tulla tupsahti kaikkien nähden ihmisten arkeen ja kulki heidän keskellään *tamquam leo rugiens*, kuin muriseva leijona, etsimässä, kenet pistäisi poskeensa.

Noihin aikoihin kuoli monta kuuluisaa ihmistä. Haa, ja varmaan monta myös syntyi, mutta jostakin syystä syntymäaikoja ei kronikoihin kirjoiteta eikä kukaan niitä kirveelläkään muista, ellei sitten oteta lukuun äitejä ja niitä tapauksia, kun vastasyntyneellä on ollut kaksi päätä tai vähintään kaksi kikkeliä. Mutta kuolema, hah, siinä meillä on vuorenvarma päivämäärä, kiveen kirjoitettu.

Niinpä sitten vuonna 1421, puolipaastosunnuntain jälkeisenä maanantaina kuoli Oppelnissa kuudenkymmenen vuoden ansaittuun ikään elettyään Johann appellatus Aspergillum, Piastien suvun herttua ja *episcopus wroclaviensis*. Ennen kuolemaansa hän teki Oppelnin kaupungille kuudensadan

riunan lahjoituksen. Huhutaan, että osa summasta meni kuolevan viimeisen tahdon mukaisesti kuululle Punaisen Kingan ilotalolle Oppelnissa. Tämän harmaidenveljiensä luostarin takana sijaitsevan bordellin palveluksia huvivilipiispa käytti kuolemaansa asti, elämänsä loppupuolella tosin enää vain tarkkailijan roolissa.

Vuoden 1422 kesällä taas – tarkkaa päivää en muista – kuoli Vincennesissä Englannin kuningas Henrik V, Agincourtin taistelun voittaja. Kaksi kuukautta häntä pidempään sai elää Ranskan kuningas Kaarle VI oltuaan viisi viimeistä vuottaan järjiltään. Kruunua vaati itselleen mielipuolen poika, *dauphin* Kaarle. Mutta englantilaiset eivät tunnustaneet hänen oikeuttaan kruunuun. *Dauphinin* äiti, kuningatar Isabella, oli itse jo aikapäiviä sitten julistanut hänet äpäräksi, joka oli pantu alulle mieleltään terveen miehen kanssa, kaukana aviovuoteesta. Mutta koska äpäret eivät valtaistuinta peri, Ranskan oikeaksi hallitsijaksi ja monarkiksi nousi englantilainen pikku-Henrik, Henrik V:n vasta yhdeksänkuukautinen poika. Ranskan sijaishallitsijaksi tuli pikku-Henrikin setä John Lancaster, Bedfordin herttua. Yhdessä Burgundin kanssa hän hallitsi Ranskan pohjoisosia, Pariisi mukaan lukien, kun taas eteläosia hallitsi *dauphin* Kaarle yhdessä armagnacilaisten kanssa. Valtakuntien välissä koirat ulvoivat taistelupaikoilla ruumiiden keskellä.

Vuonna 1423 taas kuoli helluntaipäivänä Peníscolan linnassa, Valencian lähellä, Pedro de Luna, Avignonin linjan vastapaavi, joka kahden kirkolliskokouksen päätöksiä uhmaten pysyi kuolemaansa asti kirottuna skismaatikkona ja käytti nimeä Benedictus XIII.

Muihin noina vuosina kuolleisiin lukeutuu muistamani mukaan Habsburgien sukuun kuulunut Ernst Rautainen, Steiermarkin, Kärntenin, Krainin, Istrian ja Triesten herttua. Kuolipa myös Jan Raciborski, herttua joka oli sekä Piastin että Přemyslidin suvun verta. Kuolipa myös, ja nuorena kuolikin,

Venceslaus, *dux Lubiniensis*, ja samoin herttua Heinrich, joka yhdessä veljensä Johannin kanssa oli ollut Münsterbergin valtiass. Kuolipa myös – vieraalla maalla – Heinrich *dictus* Rumpoldus, Glogaun herttua ja Oberlausitzin maanvouti. Kuolipa myös Mikołaj Trąba, Gnieznon arkkipiispa, kunnioitettu ja viisas mies. Marienburgissa kuoli Michael Kühmeister, Kaikkein pyhimmän Jumalanäidin sääntökunnan suurmestari. Ja kuolipa myös Jakob Peçzak, Kalaksi sanottu, mylläri Beuthenin seudulta. Hoh, on myönnettävä että hän oli muita äsken mainittuja hitusen vähemmän kuuluisa ja tunnettu, mutta sen sijaan hänellä oli se etu, että tunsin hänet henkilökohtaisesti, joskus jopa satuttiin ottamaan lasillinen kimpassa. Aiemmin mainittujen kanssa sellaista tilaisuutta ei eteen sattunut.

Myös kulttuurin alalla tapahtui paljon tärkeitä asioita. Bernardinus Siennalainen saarnasi täynnä pyhää intoa, ja Johannes Cantius, Johannes Capestranolainen, Johannes Gerson ja Paweł Włodkowic opettivat, ja Christine de Pisan ja Tuomas Kempiläinen kirjoittivat oppineita teoksia. Vavřinec Březoväläinen kirjoitteli suurenmoisen kaunista kronikkaansa. Andrei Rubljov maalasi ikoneitaan, ja myös Tommaso Masaccio maalasi, samoin kuin Robert Campin. Jan van Eyck, kuningas Juhana Baijerilaisen hovimaalari, maalasi Gentin katedraalin alttaritauluksi *Mystisen karitsan palvonn*, oikein kauniin poliptyykin, joka koristaa Jodocus Vjldin tilaamaa kappelia. Firenzessä mestari Filippo Brunelleschi sai valmiiksi Santa Maria dei Fiorin kirkon neljän laivan ylle kohoavan ihastuttavan kupolin. Emmekä me täällä Sleesiassa olleet pekkaa pahempia – meillä herra Peter Frankensteinista sai valmiiksi Neissen kaupungin suurenmoisen Pyhän Jaakobin kirkon. Se ei ole kovinkaan kaukana täältä Militschistä, eli jos joku ei ole sitä nähnyt, voi mennä katsomaan.

Samana vuonna 1422, karnevaaliaikaan, Lidan kaupungissa suurella kohulla piti häitään eräs vanha liettualaisukko,

Puolan kuningas Jagello. Hän vei vihille Sofia Holszańskan, kukkean seitsentoistavuotiaan neitsyttönsä, itseään yli puoli vuosisataa nuoremman. Kerrottiin, että neitsykäinen oli kuulumpi kauneudestaan kuin tavoistaan. Jagello taas tuntui tyystin unohtaneen, miten nuorikkoa viihdytetään, ja lähti heti suven tultua sotaan preussilaisia tai siis Saksalaista ritarikuntaa vastaan. Niinpä herra Paul von Rusdorffille, ritarikunnan uudelle suurmestarille ja Kühmeisterin seuraajalle, tuli jo heti alkajaisiksi tilaisuus tutustua puolalaisten aseisiin – ja tuima tulikin tilaisuus. Miten Sofian kanssa sänkyhommat sujuivat, sitä ei tarina kerro, mutta Jagello oli yhä voimissaan ainakin antaakseen saksalaisritareille kunnan selkäsaunan.

Myös Böömin kuningaskunnassa tapahtui noihin aikoihin tärkeitä asioita. Suuri oli siellä sekaannus, paljon verta vuodatettiin, ja sota käytiin lakkaamatta. Mutta siitä ei nyt sen enempää... Antakaa anteeksi vanhukselle, mutta pelkääminen on ihan luonnollista, sillä moni on saanut varomattomista sanoista nenilleen. Näen jakuissanne puolalaisia vaakunoita, näen Nałęczin ja Habdankan miehiä, ja teillä taas, Böömin miehet, näen Dobrá Vodan kukkoja ja Strakoniceen ritarihuolia... Ja te, Marsin poika, teidän olette Zettritzin väkeä, sen voi päätellä vaakunanne visentinpäästä. Mutta te taas, herra ritari, teidän vinošakkikuvioitanne ja vaakalintujanne en osaa paikallistaa. Enkä voi sulkea pois mahdollisuutta, ettettekö te, hyvä veli pyhän Franciscuksen sääntökunnasta, kantelisi minusta Pyhälle Officiumille, kun taas te, pyhän Dominicuksen veljet, kantelette aivan varmasti. Huomaatte itsekkin, että en sen enempää aio tarinoida Böömin asioista näin kansainvälisessä ja monenkarvaisessa seurassa, kun en tiedä, kuka täällä kannattaa Albrechtia ja kuka taas on Puolan kuninkaan ja kruununprinssin puolella. Kuka kannattaa Menhart Hradecilaista ja Oldřich Rožmberkilaista ja kuka taas Hynce Ptáčekia Pirksteinista tai Jan Koldaa Sandbachista. Kuka teistä on Spytko Melsztyniläisen puolella ja kuka taas

on Oelsin piispan sotaväkeä. En suurin surmin halua joutua tappeluun, mutta tiedän, että joudun vaikeuksiin niin kuin jo monet kerrat aiemminkin. Kuinka niin? kysytte. Siten niin, että jos sanon että niihin aikoihin, joista nyt kerron, Böömin urheat hussilaiset antoivat pahan kerran takkiin saksalaisille ja hakkasivat tuusannuuskaksi kolme peräkkäistä paavin lähettämää ristiretkeä, niin ei tarvitse kauan odottaa kun eräät ottavat ja antavat minulle köniin. Jos taas sanon, että Veitsbergin, Wyschehradin, Saazin ja Deutschbrodin taisteluissa kerettiläiset voittivat ristiretkeläiset pirun avulla, niin eräät toiset taas antavat minulle opetuksen. Niinpä olen ennemmin hiljaa, ja jos jotakin sanon, niin teen sen puolueettomana kertojana – kerron asiat niin kuin on tapana sanoa eli *sire ira et studio*, lyhyesti, viileästi ja asiallisesti, itse asiaa millään tapaa kommentoimatta.

Niinpä siis kerron lyhyesti: Vuoden 1420 syksyllä Puolan kuningas Jagello kieltäytyi Böömin kruunusta, jota hänelle tarjottiin. Krakovassa päätettiin, että kruunun sen sijaan ottaa vastaan Liettuan *dux* Vytautas, jolla oli aina ollut kova hinku vallankahvaan. Mutta jottei Pyhän saksalais-roomalaisen keisarikunnan keisaria Sigismundia ja Rooman paavia liiaksi ärsytettäisi, Böömiin lähetettiin Vytautasin veljenpoika Sigismund, Korybutin poika. Tämä saapui Kultaiseen Prahaan viidentuhannen puolalaisritarin kanssa pyhän Stanislauksen päivänä. Mutta jo seuraavan vuoden loppiaisena oli prinssin palattava takaisin Liettuaan, sillä sellaiseen taistoon Böömin vallanperimyksestä rupesivat Sigismund-keisari ja Oddone Colonna eli Rooman paavi Martinus V. Mitäs sitten tapahtui, muistatteko? Jo vuonna 1424, Marian ilmestyspäivän aattona, Korybutin poika oli takaisin Prahassa, ja tällä kertaa niin Jagellon kuin Vytautasin, niin paavin kuin Rooman keisarin tahdon vastaisesti. Hän oli toisin sanoen liikkeellä kapinallisena ja lainsuojattomana ja johti toisia samanlaisia kapinallisia ja lainsuojatto-

mia. Eikä heitä nyt ollut enää tuhansia, niin kuin edellisellä kerralla, vaan ainoastaan satoja.

Prahassa vallankumous söi omat lapsensa kuin Saturnus konsanaan, ja eri puolet taistelivat toisiaan vastaan. Jan Želivskýa, joka oli vuoden 1422 reminiscere-sunnuntain jälkeisenä maanantaina mestattu, surtiin kaikissa kirkkoissa marttyyrina jo saman vuoden toukokuussa. Urheasti pani Kultainen Praha vastaan Taborissa, mutta siinä kilahti viikate kiveen, tarkemmin sanoen Jan Žižkaan, suureen ja kokeneeseen sotasankariin. Herran vuonna 1424, toisena päivänä kesäkuun nonan jälkeen, Maleschaun lähellä, Bohynkanimisen puron varrella, Žižka antoi kauhistuttavan opetuksen prahalaisille. Paljon, voi paljon oli Prahassa leskiä ja orpoja sen taistelun jälkeen.

Kuka tietää, kenties juuri orpojen kyynelten takia pian tämän jälkeen, pyhän Galluksen päivää edeltäneenä keskiviikkona Jan Žižka, joka oli kotoisin Zalluschista – tai Kelchistä, kuten sitä myöhemmin kutsuttiin – kuoli lähellä Määrin rajaa Primislaussa. Hänet haudattiin Königgrätziin, ja siellä hän yhä lepää. Ja aivan kuten yhdet olivat ensin itkeneet hänen tekojensa takia, toiset itkivät nyt häntä itseään, koska hän oli jättänyt heidät orvoiksi. Siksi he alkoivat kutsuakin itseään Orvoiksi...

Mutta tämän te kaikki muistattekin. Tämähän tapahtui ihan äskettäin. Vaikka tuntuu siltä, että se kaikki sattui joskus... historiallisina aikoina.

Sanokaapa, arvon herrat: mistä tietää, että ajat ovat historialliset? Siitä, että tapahtuu paljon ja nopeasti.

Kuten jo tuli todettua, maailmanloppua ei tullut. Vaikka moni seikka siihen viittasi. Sen sijaan tuli – tismalleen niin kuin oli ennustettu – suuria sotia ja suuria onnettomuuksia koko ristikansalle, ja monta suurmiestä sai surmansa. Tuntui kuin Jumala itse olisi halunnut, että uusi järjestys syntyisi vasta sitten kun vanha on tyystin tuhoutunut. Tuntui kuin

olisivat alkamassa Ilmestyskirjan ajat. Että kymmensarvinen peto nousisi merestä. Että tulipalojen savun ja veristen peltojen keskellä kulkisi neljä kauhistuttavaa ratsumiestä. Että hetkenä minä hyvänsä torvet soisivat ja sinetit rikottaisiin. Että taivaalta syöksisi tulta. Että tähti nimeltä Koiruoho putoaisi virtoihin, kolmanteen osaan niistä, ja vesilähteisiin. Että hullu ihminen nähdessään toisen jalanjäljet tuhkassa suutelisi niitä kyynelsilmin.

Välillä oli niin hirvittävää, että – arvon herrat suonevat anteeksi – persettä pakotti.

Julmat olivat ajat. Ja pahat. Jos herrat sallivat, niin kerron niistä nyt. Ihan vain ajan tappamiseksi, niin kauan kuin sade-sää pitää meidät täällä kapakassa.

Kerron, jos siis haluate, noista ajoista. Ihmisistä, jotka silloin elivät, ja ihmisistä, jotka silloin elivät mutta jotka ihmisiä eivät olleet alkuunkaan. Kerron siitä, miten niin yhdet kuin toiset joutuivat kamppailemaan sen kanssa, mitä aika heidän eteensä toi. Kohtalon kanssa. Ja itsensä.

Tarina alkaa hauskasti ja rattoisasti, hieman utuisesti ja hellästi – reippaasta lemmenhetkestä. Mutta älköön se teitä, rakkaat herrat, harhaan johtako.

Älköön se teitä harhaan johtako.

Ensimmäinen luku

jossa lukija saa tutustua Reinmar Bielaulaiseen, jota myös Reynevaniksi kutsutaan, ja heti aluksi hänen parhaimpiin puoliinsa, joihin kuuluu ars amandin, ratsastuksen ja Vanhan testamentin syvälinen tuntemus, joskaan ei välttämättä tässä järjestyksessä. Luku kertoo myös Burgundista, jota käsitellään niin suppeasti kuin laveasti.

KAMARIN AVOIMESTA ikkunasta, äskeisen ukkosen jäljiltä vielä tummaa taivasta vasten, näkyi kolme tornia: lähimpänä raatihuoneen torni, kauempana Pyhän Johannes Evankelistan kirkon siro torni, jonka uudenuutukaiset kattotiilet kiittelivät auringossa, ja sen takana herttuanlinnan pyöreä sydäntorni. Kirkontornin ympärillä liiteli pääskysiä, jotka kellojen soitto oli hetkeä aikaisemmin säikäyttänyt. Kellot eivät olleet soineet enää muutamaan hetkeen, mutta otsonia tihkuva ilma tuntui vieläkin väreilevän niiden kuminaa.

Aivan hetki sitten olivat kellot soineet myös Mariankirkon ja Herran ruumiin kirkon torneissa. Ne eivät kuitenkaan näkyneet ikkunasta, joka avautui augustinolaisuostarin ja sen lasaretin kyljessä pääskysenpesän lailla kyhjöttävän puutalon vinttikerroksesta.

Oli sekstan aika. Munkit alkoivat laulaa *Deus in adiutoriumia*. Mutta Reinmar Bielaulainen, jota ystävät kutsuivat Reynevaniksi, muiskautti sukon Adela von Sterzin hikiselle

solisluulle, irtautui sitten syleilystä ja jäi huohottaen makaa-
maan tämän viereen, rakkaudesta kuumalle lakanalle.

Muurin takaa, Luostarikujan suunnalta, kuului huutoja, vaunujen kolketta, tyhjien tynnyrien kumeea pauketta sekä tina- ja kupariastioiden laulavaa kilinää. Oli keskiviikko ja markkinapäivä, mikä kuten tavallista oli houkutelut Oelsiin suuren määrän kauppiaita ja ostajia.

*Memento, salutis auctor,
quod nostri quondam corporis,
ex illibata virgine
nascendo, formam sumpseris.
Maria mater gratiae,
mater misericordiae,
tu nos ab hoste protege,
et hora mortis suscipe...*

Ne veisaavat jo, Reynevan ajatteli ja syleili laiskasti Adela, ritari Gelfrad von Sterzin kaukaa Burgundista kotoisin olevaa vaimoa. Veisaavat jo. Uskomatonta, miten nopeasti onnen hetket kuluvat. Niiden toivoisi kestävän ikuisesti, mutta ne vilahtavat ohi kuin haipuva uni...

»Reynevan... *Mon amour*... Sinä jumalainen poika...» Adela keskeytti elämellisen ahnaasti hänen uniset mietteensä. Myös Adela oli tietoinen ajan kulumisesta, mutta ei selvästikään aikonut tuhlata sitä filosofisiin pohdintoihin.

Adela oli täysin, aivan täysin, aivan kertakaikkisen täysin alasti.

Maassa maan tavalla, ajatteli Reynevan. Miten kiintoisaa onkaan tutustua maailmaan ja ihmisiin. Sleesialais- ja saksalaisneidot esimerkiksi eivät tositoimiin ryhdyttyä ikinä vedä paitaansa kuin korkeintaan napaan asti. Puolattaret ja böömittäret kiskovat paitansa ylös ihan itse ja halukkaasti, rintojen yläpuolelle asti, mutta eivät mistään hinnasta ota sitä

kokonaan pois. Mutta burgundittaret, hohoo, hepä repivät kaiken kerralla pois, heidän kuuma verensä ei näköjään siedä iholla minkäänlaista peitettä rakkauden hekuman hetkellä. Ah, mikä nautinto onkaan tutustua maailmaan. Kaunis täytyy olla Burgundin maan ja kauniita sen maisemien. Korkeita vuoria... Jyrkkiä kukkuloita... Laaksoja...

»Aah, aaaaah, *mon amour*», voihki Adela von Sterz ja painautui koko burgundilaisen maisemansa voimalla vasten Reynevanin kämmentä.

Reynevan oli sivumennen sanoen kaksikymmentäkolmevuotias eikä juuri maailmaa nähnyt. Hän tunsu kovin vähän böömittäriä ja sitäkin vähemmän sleesiattaria ja saksattaria, ja lisäksi yhden puolattaren ja yhden mustalaisnaisen – ja mitä muihin kansallisuuksiin tuli, hän oli saanut rukkaset yhdeltä unkarittarelta. Hänen eroottisten kokemustensa ei voinut katsoa olevan kovinkaan vaikuttavia minkään mittapuun mukaan, vaan rehellisesti sanottuna ne olivat olleet melkoisen surkeita sekä määrältään että laadultaan. Mutta silti ne olivat saaneet hänet ylpeäksi ja omahyväiseksi. Kuten kuka tahansa testosteronia pursuava nuorimies, Reynevan piti itseään suurena viettelijänä ja lempimisen asiantuntijana, jonka edessä naissukukunnalla ei ollut minkäänlaisia salaisuuksia. Totuus oli kuitenkin se, että tähänastiset yksitoista salaista lemmenhetkeä Adela von Sterzin kanssa olivat opettaneet hänelle *ars amandista* enemmän kuin kolmivuotiset opinnot Prahassa. Reynevan ei kuitenkaan ollut tajunnut, että Adela oli opettanut häntä, vaan oli varma, että menestyksen takana olivat hänen omat, myötäsyttyiset taitonsa.

Ad te levavi oculos meos

qui habitas in caelis.

Ecce sicut oculi servorum

ad manum dominorum suorum

sicut oculi ancillae in manibus dominae suae,

*ita oculi nostri ad Dominum Deum nostrum,
donec misereatur nostri.
Miserere nostri Domine...*

Adela tarttui Reynevania niskasta ja veti hänet päälleen. Reynevan työnsi kätensä sinne minne pitikin ja alkoi rakastella häntä. Hän rakasteli rajusti ja antaumuksella ja – aivan kuin se ei olisi ollut jo tarpeeksi – kuiskutteli rakkaudenvakuutuksia hänen korvaansa. Hän oli onnellinen. Erittäin onnellinen.

*

Onnesta, josta Reynevan parhaillaan juopui, hän sai – välillisesti tietenkin – kiittää Herran pyhimyksiä. Asia oli nimittäin näin:

Sleesialainen ritari Gelfrad von Sterz oli alkanut tuntea katumusta joistakin vain hänen itsensä ja rippi-isänsä tunteista synneistä ja päättänyt lähteä katumusvaellukselle pyhän Jaakobin haudalle. Mutta matkalla hän muutti suunnitelmiaan. Hän totesi, että Santiago de Compostelaan oli ihan liian pitkä matka, ja koska pyhä Egidius ei hänkään ollut pekkaa pahempi, pyhiinvaellus Saint-Gillesiin riittäisi hyvin. Mutta eipä Gelfradin ollut määrä päästä Saint-Gillesiinkään. Hän pääsi vain Dijoniin, missä sattumalta tutustui kuusi-toistavuotiaaseen burgundittareen, ihastuttavaan Adela de Beauvoisiniin. Adela, joka hurmasi Gelfradin täysin, oli orpo, ja hänen kaksi huikentelevaista huliviliveljeään antoivat silmääkään räpäyttämättä siskonsa sleesialaisritarin vaimoksi. Vaikka veljesten käsityksen mukaan Sleesia oli jossakin Eufratin ja Tigrisin tietämissä, Sterz oli heidän silmissään ideaalinen lankomies, koska tämä ei juurikaan ruvennut kinaamaan myötäjaisistä. Niin sitten burgunditar päätyi Heinrichsdorfiin, Münsterbergin vieressä olevaan kylään, jota Gelfrad hallitsi läänityksenä. Münsterbergissä Adelaan,

jonka sukunimi oli nyt von Sterz, mieltyi Reynevan Bielaulainen. Ja päinvastoin.

»Aaah!» huudahti Adela von Sterz ja risti jalkansa Reynevanin selän päälle. »Aaaa-aaah!»

Tähän huokailuun ei olisi koskaan päädytty, vaan kaikki olisi jäänyt vilkuilujen ja vaivihkaisten eleiden asteelle, jos peliin ei olisi puuttunut kolmas pyhimys, nimittäin Yrjö. Yrjön nimeen oli näet Gelfrad von Sterz – samoin kuin muutkin ristiritarit – vannonut liityessään vuoden 1422 syyskuussa ties kuinka monenteen hussilaisten vastaiseen ristiretkeen, jonka Brandenburgin vaaliherttua ja Meissenin markkreivit olivat panneet alulle. Sillä kertaa ristiretkeläiset eivät voineet juuri kerskua aikaansaannoksillaan – he olivat menneet Böömiin ja tulleet sieltä pian takaisin eivätkä olleet lainkaan uskaltaneet taistelemaan hussilaisten kanssa. Mutta vaikka taisteluita ei käyty, uhreja kuitenkin tuli, ja yksi heistä oli itse Gelfrad, joka katkaisi pahasti jalkansa pudotessaan hevosen selästä ja – kuten sukulaisten saamista kirjeistä kävi ilmi – hoiti vammaansa edelleen jossakin Pleissenlandissa. Niinpä kesäleskeksi jäänyt Adela, joka asui nyt miehensä sukulaisten luona Bernstadtissa, saattoi mainiosti livahtaa Reynevanin kanssa Oelsin augustiaaniluostarin vinttikamariin, jonka viereisessä hospitaalissa Reynevanilla oli työhuone.

*

Herran ruumiin kirkon munkit alkoivat laulaa toista sekstassa laulettavista kolmesta psalmista. Tulee kiire, Reynevan mielti. Adelan on häivyttävä hospitaalin alueelta *capitulumin* aikaan ja ehdottomasti viimeistään silloin, kun aletaan laulaa *Kyrieta*. Kukaan ei saa nähdä häntä täällä.

*Benedictus Dominus
qui non dedit nos*

*in captionem dentibus eorum.
Anima nostra sicut passer erepta est
de laqueo venantium...*

Reynevan suuteli Adela lanteeseen, vetäisi munkkien laulun innoittamana keuhkonsa täyteen ilmaa ja uppoutui sitten kooferkukkiin ja narduksiin, sahariin, kalmoruokoon ja kaneliin, myrrhaan ja aloeen ja kaikkiin parhaisiin balsamikasveihin. Adela oli jännittänyt ruumiinsa, työnsi kätensä ilmaan ja upotti sitten sormensa Reynevanin tukkaan ja alkoi lanteidensa hitaalla liikkeellä tukea tämän raamatullisia aikeita.

»Oh, oooooohh... *Mon amour... Mon magicien...* Sinä jumalainen poika... Oma velhoni...»

*Qui confidunt in Domino, sicut mons Sion
non commovebitur in aeternum,
qui habitat in Hierusalem...*

Jo kolmas psalmi, Reynevan ajatteli. Miten nopeaan haipuvat onnen hetket...

»*Revertere*», hän murahti ja nousi polvilleen. »Käännä, käännä, Sulamit.»

Adela kääntyi, nousi polvilleen, painoi ylävartalonsa vuodetta vasten, otti lujan otteen sängynpäädyn lehmuslaudoista ja tarjosi Reynevanille takapuolensa koko häikäisevän kau-neuden. Afrodite Kallipygos, Reynevan ajatteli siirtyessään lähemmäs. Antiikkiset miellelyhtymät ja eroottinen näkymä saivat aikaan sen, että hän lähestyi Adelaansa kuin äsken mainittu pyhä Yrjö, joka keihäs tanassa kävi Silenen lohikäärmeen kimppuun. Hän polvistui Adelan takana kuin kuningas Salomon Libanonin puista teetetyt valtaistuimensa luona ja tarttui häntä kaksin käsin Een-Gedin viinitarhoista.

»Vertaan sinua faraon valjakon tammaan, kalleimpani»,

hän kuiskasi ja painoi kasvonsa Adelan niskaan, joka oli muodokas kuin Daavidin torni.

Ja hän vertasi. Adela kiljahteli yhteen puristuneiden ham-paittensa lomasta. Reynevan liu'utti käsiään hitaasti hiestä märillä kyljillä, kiipesi palmupuuhun ja tarttui sen hedelmistä raskaisiin oksiin. Burgunditar riuhtaisi päätään kuin tamma, joka on aikeissa hypätä esteen yli.

*Quia non relinquet
Dominus virgam peccatorum,
super sortem iustorum
ut non extendant iusti
ad iniquitatem manus suas...*

Adelan rinnat hypähtelivät Reynevanin käsien alla kuin kaksi nuorta peuraa, kuin gasellin kaksoset. Hän pani toisen kätensä hänen granaattilehtonsa alle.

»*Duo... ubera tua...*» Reynevan huohotti, »*sicut duo... hin-nuli capreae gemelli... qui pascuntur... in liliis... Umbilicus tuus crater... tornatilis numquam... indigens poculis... Venter tuus... sicut acervus... tritici vallatus liliis...*»

»Ah... aaah... aaahhh...» äänteli väliin burgunditar, joka ei osannut latinaa.

*Gloria Patri, et Filio et Spiritui sancto.
Sicut erat in principio, et nunc, et semper
et in saecula saeculorum, amen.
Alleluia!*

Munkit veisasivat. Mutta Reynevan suuteli Adela von Ster-zin niskaa antaumuksella, kiihkosta hulluna, hyppi vuorilla, kiisi kukkuloilla, *saliens in montibus, transiliens colles*, hän oli rakastajattarelleen kuin nuori peura balsamivuorilla. *Super montes aromatum.*

»Maailmanloppu ei tullutkaan Herran vuonna 1420, vaikka moni seikka siihen viittasi.»

KUN SLEESIALAINEN lääkärintanttu Reinmar Bielaulainen – Reynevan – jää kiinni rysän päältä sängystä ristiritari Gelfrad von Sterzin vaimon Adelan kanssa, hän saa Sterzien mahtisuvun vihat niskoilleen. Reynevan lähtee karkumatkalle, joka vie hussilaissotien pyörteisiin, väijytyksiin ja vaarallisiin tilanteisiin. Päälle päätteeksi nuorimies saa magian kanssa flirttailusta vielä inkvissionkin peräänsä, ja kaiken yllä leijuu uhka päätymisestä vainoojien vangiksi pahamaineiseen Narrenturmin torniin.

1400-luvun Keski-Eurooppa avautuu makaaberissa mielettömyydessään Sapkowskin omaleimaisella kerronnalla, josta ei puutu ruutia, kiihkeitä käännteitä eikä reheviä henkilöitä.

Narrenturm 1 aloittaa noituri Geraltista kertovilla romaaneillaan kulttisuosioon nousseen Andrzej Sapkowskin uuden sarjan, värikkään vaellusseikkailun pitkin keskiaikaisen Euroopan maita ja mantuja.

»Välillä oli niin hiroittävää, että – arvon herrat suonevat anteeksi – persettä pakotti.»

